

In het Regiocentrum Yerseke van Wageningen Marine Research werken onderzoekers en de schelpdier- en visserijsector actief samen aan kennis en innovaties voor duurzaam gebruik van de Delta, kustwateren en de zee: kennis van en voor de regio Zeeland. In het voorjaar van 2016 werd daarover een convenant gesloten tussen wetenschap, bedrijfsleven en regionale overheden. Het werk beslaat een scala aan onderwerpen, zoals het verbeteren van het kweekrendement van mosselen, overlevingsonderzoek van platvis, off-bottom kweek van oesters, schelpdiersurveys, onderzoek naar biotoxines, en effecten van zandsuppleties op natuurwaarden en (schelpdier)visserij. Deze column zet iedere maand een activiteit van het Regiocentrum in de schijnwerpers. Deze keer het schelpdierherstelproject.

ONDER de loep

STELLEN DAM - ARK Natuurontwikkeling, het Wereld Natuur Fonds en partners werken aan het plan om natuurlijke habitats, waaronder platte oesterbanken, te herstellen in de Voordelta. In het kader van het 'Droomfondsproject Haringvliet naar een dynamische delta' wordt sinds 2016, in samenwerking met het Platte Oester Consortium (Wageningen Marine Research, Bureau Waardenburg en SAS Consultancy), onderzocht hoe schelpdierbanken in de Voordelta hersteld kunnen worden.

WMR Regiocentrum Yerseke

Platte oesterbanken ontwikkelen

★ Zaaïen van 22.000 platte oesters vorige maand bij de Bollen van de Ooster.

Oesterbanken en mosselbanken filteren het zeewater schoon en vormen een rust- en paai gebied voor vissen als schol, kabeljauw en zeebaars. Die trekken weer haaien, roggen, bruinvissen en zeehonden aan. Deze schelpdierbanken bieden een harde ondergrond waar bijvoorbeeld de dodemansduim, een zacht koraal, zich op kan vestigen. Haaien, roggen, kleinere vissen en ook de

zeekat (een inktvis) kunnen er hun eieren op afzetten. Daarnaast komen allerlei vogels af op de vele kleine visjes en garnalen die op en rond schelpdierbanken leven.

De platte oester kwam vroeger massaal voor in grote delen van de Noordzee. Een kaart uit 1883 laat een gebied zien van meer dan 20.000 vierkante kilometer. Door overbevissing en natuurlijke oorzaken zijn de oesterbanken uit

de Noordzee verdwenen. Gebrek aan oesters en bodemberoering belemmeren het herstel. De natuur heeft hiervoor een zetje in de rug nodig. Het herstel van harde substraten op de bodem van de Noordzee, onder meer in de vorm van platte oesterbanken, is een streven in de Natuurambitie Grote Wateren en is opgenomen in de Uitvoeringsagenda Natuurlijk Kapitaal van de overheid.

Bij de Bollen van de Ooster zijn samen met Roem van Yerseke platte oesters uitgezaaid. Ter bescherming worden zandstenen rifstructuren aangebracht die de biodiversiteit kunnen verhogen. Lege schelpen worden gezaaid om broed in te vangen. Aanwezigheid van larven en broedval worden gevolgd door het analyseren van watermonsters en

uitgezette broedcollectoren. Tenslotte worden tafels met kooien geplaatst om de groei en overleving van de oesters te monitoren.

Doel van de proef is het beantwoorden van verschillende onderzoeksvragen. Is het mogelijk een bank te starten door een relatief kleine hoeveelheid platte oesters te zaaïen? Welke bron van oesters is het meest geschikt? Kan een bank worden uitgebreid door lege schelpen te zaaïen? Wat is het beste moment om schelpen te zaaïen? Hoe groot moet een bank zijn om zichzelf in stand te houden? Wordt de biodiversiteit verhoogd door aanwezigheid van de bank? Vergroot de bank de aanwezigheid van jonge vis?

De pilot in de Voordelta is één van de vier proeven op de Noordzee, die ARK en het Wereld Natuur Fonds samen met het Platte Oester Consortium uitvoeren. Lessen die hier in ondiep water zijn geleerd kunnen worden toegepast in diep water. Verschil-

lende initiatieven zijn momenteel in ontwikkeling. Voor die nieuwe pilots zijn ook platte oesters nodig. Dit biedt kansen voor oesterkwekers. Mogelijke bronnen voor platte oesters zijn hatcheryproductie, productie in vijvers, broedinvang in het buitenwater en geviste volwassen oesters. Ook kweek in de buurt van de bank kan een larvenbron vormen. Wanneer de herintroductie van de platte oester succesvol is, en meer jonge vis overleeft, kan dit kansen bieden voor de visserij.

Meer informatie is te vinden op: www.ark.eu

<https://www.wur.nl/nl/Expertises-Dienstverlening/Onderzoeksinstituten/marine-research/show-marine/Herstel-van-platte-oesterbanken-in-de-Noordzee-en-Waddenzee.htm>

Pauline Kamermans (0317-487032)

E-mail: pauline.kamermans@wur.nl

NIJMEGEN/ZEIST - De komende weken zullen ARK Natuurontwikkeling en het Wereld Natuur Fonds samen op vier locaties werken aan de aanleg van experimenten om schelpdierbanken terug te laten keren in de Noordzee. Schelpdierbanken worden wereldwijd hersteld vanwege hun belangrijke bijdrage aan de verbetering van mariene biodi-

SAMEN BOUWEN AAN SCHELPIERBANKEN

versiteit, van waterkwaliteit en van visproductie en de rol die ze kunnen spelen in kustverdediging. De natuurorganisaties werken al samen met een aantal vissers die actief zijn op de plekken van de experimenten, maar willen graag meer samenwerken met visserij en schelpdierbedrijven. „Deze

herstelprojecten zijn bij uitstek een mooie gelegenheid om samen te werken, wij zien hierin een winst situatie voor de natuur, kweeksector en visserij”, aldus Emilie Reuchlin van het Wereld Natuur Fonds. Later dit jaar organiseren WNF en ARK een bijeenkomst, waarvoor

ook vissers worden uitgenodigd om mee te willen denken of zelfs meedoen aan herstel van schelpdierbanken op de Noordzee.

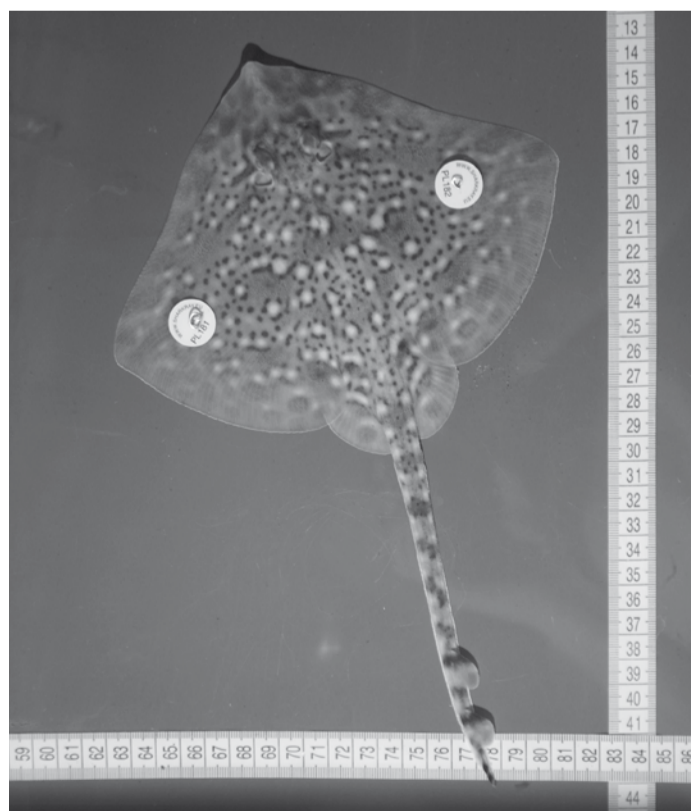
WNF en ARK vragen vissers om het experiment voor de Borkumse Stenen op te nemen in hun plotter systemen en deze te respecteren.

Meer weten? Contact: Karel van den Wijngaard, ARK Natuurontwikkeling, karel.vandenwijngaard@ark.eu; Emilie Reuchlin-Hughenoltz, Wereld Natuur Fonds, ereuchlin@wwf.nl

★ Overzicht van de vier locaties en experimenten voor schelpdierbankherstel.

Area	Projection UTM 31N		ETRS89		WGS84		
	X	Y	Lat	Lon	Lat	Lon	
B	1	721381.79	5955584.88	53,42,06.96340 N	6,21,14.31397 E	53,42,06.98064 N	6,21,14.33998 E
	2	720951.85	5955840.08	53,42,15.86244 N	6,20,51.56372 E	53,42,15.87967 N	6,20,51.58974 E
	3	720695.87	5955410.49	53,42,02.37501 N	6,20,36.52652 E	53,42,02.39224 N	6,20,36.55254 E
	4	721125.81	5955155.24	53,41,53.47517 N	6,20,59.27556 E	53,41,53.49240 N	6,20,59.30158 E

Uitzet in de Oosterschelde hervat

Stekelroggen met merkjes

YERSEKE - Voor het project 'Haaien en roggen terug in de Noordzee' van het Wereld Natuur Fonds en partners worden weer stekelroggen uitgezet in de Oosterschelde. Het doel van dit project is om te achterhalen waarheen de stekelroggen zich in het gebied verplaatsen en wat de groei is van de roggen.

Om de stekelroggen te kunnen volgen zijn er merkjes in de vinnen aangebracht, zogenaemde Petersen Disks. In deze merkjes zit geen GPS-zender, het zijn simpele plastic plaatjes met een unieke code en dus zijn de onderzoekers afhankelijk van meldingen van vissers die deze roggen eventueel in de vangst aantreffen.

Vorig najaar vond met veel tamtam een eerste uitzet van gekweekte stekelroggen in de Oos-

terschede plaats. De bedoeling was toen de uitzet stapsgewijs op te voeren. Maar vanwege de winterkou is men snel gestopt. Vorige week is het project weer hervat. Vanuit het kweeklab in Utrecht gaan de roggen ter gewinning eerst in een oesterbassin alvorens ze in de Oosterschelde worden uitgezet. Bij elkaar gaat het om 270 stuks.

Omdat in de Westerschelde een akoestisch netwerk beschikbaar is

worden daar eind juni dertig roggen met een zendertje in de buikholte uitgezet. Die roggen zijn dus vanaf de wal te volgen. Om eventueel verlies van een merkje te ondervangen zijn alle uitgezette roggen dubbel getagd.

De stekelrog is geen bedreigde soort, het project is een proef om te kijken of uitzet (van andere rogsoorten) succesvol kan zijn.

Hoe een melding maken?

Vissers kunnen gegevens invullen op www.sharkray.eu. Wanneer een visser een rog met merkje heeft gevangen, wordt gevraagd het volgende stappenplan te doorlopen:

- Noteer de nummers die op de

- merkjes staan.
- Maak een foto van de stekelrog met daarnaast een liniaal of een object waarvan bekend is wat de afmetingen zijn (bij voorkeur een munt).
- Indien mogelijk, weeg de rog en noteer het gewicht.
- Indien mogelijk, noteer het geslacht van de rog.
- Zet de stekelrog weer terug in zee (voor een vervolg van het onderzoek).
- Voer de in stap 1 t/m 4 verkregen gegevens in op het formulier op www.sharkray.eu.

Meldingen worden beloond. Gekozen kan worden uit 10 euro of een fraai T-shirt (S t/m XXXL).